

Kursplan

för kurs på avancerad nivå

Svenska i mångfaldens skola IV, skolår 5-9

Swedish in Multicultural Schools IV, Senior Primary School

15.0 Högskolepoäng

15.0 ECTS credits

Kurskod: NSL408
Gäller från: HT 2011
Fastställd: 2010-06-16
Ändrad: 2011-05-04
Institution Institutionen för svenska och flerspråkighet

Ämne Svenska
Fördjupning: G2F - Grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

Beslut

Denna kursplan är fastställd av Humanistiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet 2010-06-16 och godkänd av Lärarutbildningsnämnden 2010-08-23 att ingå i lärarexamen, och senast reviderad 2011-05-04.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Svenska/svenska som andraspråk i mångfaldens skola I, skolår 5-9 samt skolår 7-9 och gymnasieskolan, Svenska/svenska som andraspråk i mångfaldens skola II, skolår 5-9 samt skolår 7-9 och gymnasieskolan samt Svenska i mångfaldens skola III, skolår 5-9 samt skolår 7-9 och gymnasieskolan.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
SUSK	Skrivutveckling under skoltiden	7.5
ANDS	Andraspråkssamtal	7.5
ANDU	Andraspråksutveckling	7.5
DISK	Diskursanalys	7.5
GRAM	Grammatik	7.5
INKU	Interkulturell och tvärkulturell kommunikation	7.5
INTE	Interskandinavisk kommunikation	7.5
KOGN	Kognitiv semantik	7.5
LITT	Litterär stilistik	7.5
MATE	Massmedietext	7.5
PROV	Provkonstruktion och bedömning av språkfärdighet	7.5
PSYK	Psykologvistik	7.5
SAMT	Samtalsanalys	7.5
SLLI	Skriftbruk och litteracitet i ett mångfaldsperspektiv	7.5
SPFÖ	Språkförändring	7.5
SPKÖ	Språk och kön	7.5
SVSP	Språkvård och språkpolitik	7.5
SVTY	Svenska i ett språktypologiskt perspektiv	7.5
TALS	Talspråksvariation	7.5
TESA	Texter och samtal i arbetslivet	7.5
UNGA	Ungas språk: språksociologiska perspektiv	7.5
VALF	Valfri kurs	7.5
VETE	Vetenskaplig text	7.5

Kursens innehåll

Kursen innehåller en obligatorisk delkurs, Skrivutveckling under skoltiden samt en valfri delkurs inom ämnesområdet svenska. En av de två delkurserna ska knytas till studentens självständiga arbete inom ämnet svenska genom att studenten ingår i ett uppsatsprojekt.

Skrivutveckling under skoltiden

Delkursen ger en översikt över senare års skrivteorier. Ett viktigt inslag utgör frågan om vilka konsekvenser dessa kan få för skrivundervisning. Vidare belyses hur främst elever i svenska skolmiljöer utvecklar sin skrivförmåga. Delkursens olika moment behandlas ur både ett första- och andraspråksperspektiv.

Valbara delkurser

Bl.a. följande delkurser om 7,5 hp är valbara. Ett urval av delkurser erbjuds varje termin.

Andraspråkssamtal

Delkursen behandlar forskning om samtal och interaktion i ett andraspråksperspektiv. Vidare ges en introduktion till olika traditioner inom samtalsforskningen. Delkursen ger redskap att analysera samtal över språk- och kulturgränser i olika samhälls- och utbildningskontexter. Tonvikten läggs på samtal i institutionella kontexter, som utmärks av kulturell och språklig asymmetri. Aspekter som diskuteras är samtalet som ram för språkutveckling, konstruktion av roller och identiteter samt makt- och dominansperspektiv.

Andraspråksutveckling

Delkursen ger en orientering om ledande teorier och modeller för andraspråksutveckling och andraspråksanvändning samt diskuterar modellerna i ett kritiskt perspektiv. Därvid problematiseras olika faktorer som har betydelse för utvecklingen av olika typer av andraspråkskompetens. Såväl individuella, sociokognitiva som samhälleliga och sociopolitiska aspekter på språkutveckling behandlas. Undervisningens roll diskuteras. Dessutom ger kursen redskap att beskriva och problematisera typiska drag i andraspråksanvändning i skrift och i tal i ett kognitivt språkutvecklingsperspektiv. Beskrivningen fokuserar såväl grammatiska, fonologiska som lexikala och pragmatiska aspekter.

Diskursanalys

Delkursen introducerar forskningsfältet diskursanalys som är brett och till viss del tvärvetenskapligt, men som bland språkvetare brukar förstås som textanalys där texter ses som delar av sociala praktiker. Delkursen ger en överblick över forskningsfältet samtidigt som kritisk diskursanalys, multimodal diskursanalys, dialogicitet och intertextualitet behandlas mer specifikt. Vikt läggs också vid diskursanalys som analysmetod, vilket med fördel kan kopplas till uppsatsskrivandet.

Fonologi

Delkursen behandlar modern fonologisk teori och ger en djupare förståelse av de viktigaste fonologiska frågeställningarna i ett nordiskt perspektiv. Hit hör framför allt prosodiska förhållanden (tonaccent, betoningssystem och kvantitet), men också en del segmentell fonologi (supra-dentalisering, vokalharmoni). Också prosodiskt betingad morfologi diskuteras. De olika delområdena studeras både ur strukturellt och typologiskt/dialektologiskt perspektiv.

Funktionell grammatik och genrepedagogik

Delkursen behandlar funktionell grammatik och dess tillämpning i arbete med texter i undervisningssituationer, särskilt inom ett genrepedagogiskt arbetssätt. Delkursen introducerar de teoretiska synsätten inom den sociosemiotiska traditionen och behandlar främst skrivna texter men även bild och multimodala texter. Framför allt fokuseras genrer som skrivs i skolan av elever från yngre åldrar till gymnasieålder, men även en vidare krets av textslag behandlas.

Grammatik

Delkursen tar upp olika betydelser av ordet grammatik och hur grammatik angränsar till andra deldiscipliner inom språkvetenskapen. Centrala grammatiska betydelskategorier, såsom tempus, modus, aspekt, species, kasus presenteras. Hur dessa kan uttryckas med hjälp av morfologi, formord och/eller ordföljd studeras, huvudsakligen ur ett svenskt perspektiv, men också ur ett typologiskt perspektiv. Delkursen tar vidare upp olika syntaktiska variationsmöjligheter och konstruktioner, främst ur ett funktionellt perspektiv. Några aktuella fallstudier presenterar undersökningar om (möjliga) pågående förändringar i svenskans grammatik.

Interkulturell och tvärkulturell kommunikation

I delkursen presenteras forskning om interkulturell och tvärkulturell kommunikation med tonvikt på andraspråksanvändning i Sverige. Delkursen ger redskap att genomföra analyser av pragmatiska mönster och samtalsstrategier vid möten över språk- och kulturgränser i både institutionella verksamheter och vardagliga sammanhang. Fokus ligger på talad kommunikation och såväl verbala som icke verbala strategier i interaktionen uppmärksammas. Här jämförs metoder och tillämpningar inom olika forskningstraditioner som studerat interkulturell kommunikation. I kurslitteraturen diskuteras andraspråksanvändning utifrån ett kritiskt

perspektiv med fokus på makt- och dominansförhållanden i ett mångkulturellt och flerspråkigt samhälle.

Interskandinavisk kommunikation

Delkursen ger en introduktion i ämnet kommunikation mellan skandinaver. De skandinaviska språken (danska, norska och svenska) benämns ofta grannspråk, de är nära varandra, både geografiskt och språkligt. Kursen behandlar språkförhållandet i och framförallt mellan de skandinaviska länderna, med särskild utgångspunkt i norska, som på många sätt intar en mellanställning mellan svenska och danska. Som grund för dagens interskandinaviska kommunikation belyses det historiska ursprunget och utvecklingen fram till dagens olika nordiska språk. Även aktuell språkpolitik i det nordiska språkområdet diskuteras.

Kognitiv semantik

Delkursen behandlar grunderna i kognitiv semantik och är särskilt inriktad på ordbetydelse. Centrala företeelser i forskningsfältet, som lexikala nätverk, prototypeteori, föreställningsschema, construal (hur en given situation beskrivs språkligt), metafor-teori och blendteori behandlas. Dessutom behandlas hur kognitiv semantik och kritisk diskursanalys kan kombineras.

Lexikologi och korpuslingvistik

Delkursen behandlar hur ordens och ordförrådets utveckling kan studeras med hjälp av korpuslingvistiska metoder. Ordförrådets dynamik i stort och enskilda (typer av) ord och uttryckssätt studeras på ett delvis handfast och konkret sätt. Det inkluderar bl.a. några statistiska perspektiv på ordanvändning. Delkursen orienterar också om olika typer av källmaterial, främst elektroniskt tillgängliga lexikala resurser, såsom olika ordböcker och olika textdatabaser.

Litterär stilistik

Delkursen orienterar om stilbegrepp och stilteorier och behandlar metoder och problem inom litterär stilistik. Bl.a. behandlas stilistiska markörer och verktygsmedel samt genrestil, epokstil och individualstil.

Massmedietext

Delkursen tar upp forskning om massmedietexter, framför allt reklam- och tidningstext, både i tryckt form och på internet. Olika kritiska perspektiv på massmedietext dominerar. Mer specifikt behandlas frågor kring bl.a. konstruktion av genus och ålder i reklamtexter, globalisering och visualisering av massmedierna och publicering av nyhetstext på internet.

Provkonstruktion och bedömning av språkfärdighet

Delkursen ger ett historiskt perspektiv på synen på språkförmåga och bedömning och knyter an till Europarådets arbete idag. Den syftar också till att sätta provkonstruktion och bedömning i ett pedagogiskt sammanhang och att även granska alternativa bedömningsformer. Tonvikten i delkursen ligger på att dels ge en översikt över och diskutera testteori och begrepp, dels koppla aktuella teorier bakom konstruktionen av prov i andra/främmande språk till praktiska moment i provkonstruktion som diskussion av testspecifikationer, utprovning, analys, bedömning och validering.

Psykolingvistik

Delkursen behandlar aktuella psykolingvistiska teorier om språkperception och språkproduktion. Delkursen bygger på generella teorier och modeller, men analyser och tillämpningar avser att belysa hur svenska språket skrivs och läses, talas och uppfattas talat.

Samtalsanalys

Delkursen behandlar forskning i samtalsanalys, främst nordisk, och ger en introduktion till att studera inspelad interaktion enligt samtalsanalysens metodologiska utgångspunkter och centrala begrepp. Det övergripande syftet är att studenten bekantar sig med hantverket att genomföra detaljnära analyser av naturligt förekommande samtal för att förstå det mänskliga samspelets natur.

Skriftbruk och litteracitet i ett mångfaldsperspektiv.

Delkursen behandlar forskning om litteracitet och skriftbruk i olika samhälls- och utbildningskontexter, som präglas av kulturell och språklig mångfald. Olika teoretiska perspektiv på utveckling av litteracitet i mångkulturella kontexter tas upp och diskuteras. Såväl kritiskt didaktiska som etnografiska perspektiv på mikrogenetisk nivå tas upp och diskuteras, där litteracitet ses som beroende av både individens identitetsutveckling och sociopolitiska makroprocesser. Delkursen ger metodiska redskap att granska skriftbruk i mångkulturella miljöer. Metoder och teoretiska begrepp hämtas från etnografisk skriftbruksforskning, sociosemiotik, sociokulturell teoribildning och systemisk funktionell lingvistik.

Språkförändring

Delkursen ger en orientering om olika teorier om hur och varför språk förändras. Språkexterna förklaringsfaktorer som samhälleliga och sociala förhållanden, och språkinterna förändringsmekanismer som

analogi och reanalys tas upp. Kurslitteraturen innehåller också fallstudier av språkförändringar i svenskans historia på olika språkliga nivåer, fallstudier som är genomförda utifrån olika teoretiska utgångspunkter.

Språk och kön

Delkursen ger en orientering om det tvärvetenskapliga forskningsfältet språk och kön, som kan beskrivas som studiet av hur språket samspelar med könsordningen. Delkursen fokuserar framförallt svensk och relativt aktuell forskning. Delkursen ger en teoretisk bas och en översiktlig introduktion till teorier kring kön och genus. Den behandlar också empirisk forskning med fokus på text.

Språkvård och språkpolitik

Delkursen behandlar språkvård och språkpolitik, i svenskt, nordiskt och internationellt perspektiv. Under delkursen får studenten utveckla sin förmåga att argumentera i språkriktighetsfrågor samt kritiskt värdera olika synsätt och argument inom språkvården.

Svenska i ett språktypologiskt perspektiv

Delkursen behandlar principer för språkjämförelse, typologisk variation mellan språk, språkliga universalier (särskilt i ett andraspråksperspektiv) samt belyser svenskans struktur i ett större typologiskt sammanhang. En mindre undersökning genomförs av ett utvalt område av ett obekant språk med hjälp av utfrågning av en infödd informant, varvid metoden för informantarbete och dess pedagogiska tillämpningsmöjligheter studeras.

Talspråksvariation

Delkursen behandlar variation i talad svenska i förhållande till talarnas sociala och geografiska bakgrund, ålder, kön, etnicitet m.m. Även talspråksvariation i danska och norska uppmärksammas. Tyngdpunkten ligger på dagens språksamhälle, men delkursen tar också upp språkförändring och historiska förhållanden. De teoretiska grunderna och de metodiska redskapen för språksociologisk forskning med variationslingvistisk inriktning är ett centralt inslag i kursen.

Texter och samtal i arbetslivet

Delkursen introducerar aktuell forskning om texter och samtal i arbetslivet, såväl i företag som i myndigheter. Viktiga inslag i delkursen är den skriftliga och muntliga kommunikationens roll i olika delar av arbetslivet, liksom förändrade förutsättningar för kommunikationen i ett teknifierat, globaliserat och flerspråkigt samhälle. Bland annat presenteras kommunikationsetnografi och andra kvalitativa insamlings- och analysmetoder.

Ungas språk: språksociologiska perspektiv

Delkursen belyser språklig variation och språkvetenskapliga problem i ett språksociologiskt perspektiv. Framför allt fokuseras ungdomars språk och kommunikationssituationer samt nya kommunikationsformer, men även traditionella texter och språksociologiska frågor är centrala. Betydelsen av sociala, ekonomiska och kulturella faktorer liksom gruppidentitetens betydelse för språkbruk och språklig variation diskuteras. Såväl nordiska som internationella språksituationer aktualiseras.

Vetenskaplig text

Delkursen behandlar vetenskaplig text ur olika aspekter. Efter delkursens slut ska studenten dels kunna redogöra för och diskutera den vetenskapliga textens funktioner och utmärkande drag inom olika genrer, discipliner, språkområden och tidsperioder, dels kunna tillämpa ett urval av de metoder för analys av vetenskaplig text som behandlas i kurslitteraturen.

Valfri delkurs

En historiskt inriktad delkurs kan väljas från vissa kurser inom Nordiska språk med historisk inriktning. Vissa av delkurser kan ha förkunskapskrav. Valet görs i samråd med studierektor.

En nordisk sommarkurs i språk och litteratur i Nordiska ministerrådets regi kan tillgodoräknas som en delkurs om 7,5 hp efter beslut av studierektor. I vissa fall kan komplettering krävas.

Endast en valfri delkurs kan tillgodoräknas. I samtliga fall krävs ansökan om tillgodoräkande.

Förväntade studieresultat

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- dokumentera kvalificerad kunskap om och förståelse för forskningsresultat inom ämnesområdet
- redogöra för forskningsområdets centrala teorier och resultat
- använda forskningsområdets centrala begrepp och tillämpa någon beskrivningsmodell på förelagt material
- diskutera kursinnehållets relevans för lärarprofessionen.

Undervisning

Undervisningen består av föreläsningar och seminarier. Närvaron är normalt obligatorisk. Eventuella undantag framgår i kursens kursinformationshäfte som publiceras på kursens webbsida senast en månad före kursstart.

Kunskapskontroll och examination

- a. Examination sker med inlämningsuppgifter och/eller genom muntlig sluttentamen.
- b. Betygssättning sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

A = Utmärkt
B = Mycket bra
C = Bra
D = Tillfredsställande
E = Tillräckligt
Fx = Otillräckligt
F = Helt otillräckligt

c. Kursens betygskriterier delas ut vid kursstart.

d. För att få slutbetyg på hela kursen krävs lägst betyg E på samtliga delkurser.

e. Vid underkännande gäller att studerande som fått betyget F eller Fx på ett prov har rätt att genomgå fyra ytterligare prov så länge kursen ges. Studerande som fått lägst betyget E på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg.

Studerande som fått betyget F eller Fx på prov två gånger av en och samma examinator har rätt att få en annan examinator utsedd för att bestämma betyg på provet, om inte särskilda skäl talar emot det. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen.

Övergångsbestämmelser

När kursen inte längre ges eller kursinnehållet väsentligen ändrats, har studenten rätt att en gång per termin under en treterminsperiod examineras enligt denna kursplan. Dock gäller fortfarande begränsningarna enligt punkt e ovan. För överensstämmelser med det tidigare kurssystemet hänvisas till institutionens studievägledare.

Begränsningar

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med sådan inom eller utom landet genomgången och godkänd kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Kurslitteratur

Kurslitteraturen redovisas i separat bilaga på institutionens webbplats.